

ποῖον ἠναγκάζομην νὰ ἀποκρίψω ἀπὸ τῶν οἰκείων μου. Ἐνευσα μόνον τῷ μουσικῷ ν' ἀνοίξῃ τὸ κιβώτιον καὶ νὰ λάβῃ τὸ βιολίον.

Ἡ θραυσθεῖσα χορδὴ εἶχε τυλιχθῆ περὶ τὸν λαιμὸν ἀφοῦ δὲ μετὰ προσοχῆς τὴν ἔλυσεν, ἐπεδείχθη βραχεία. Παρετήρει μετ' εὐχαριστήσεως τὸ ὄργανον, τοῦ ὁποίου τὸ ἐξωτερικὸν δὲν ἐπεδείκνυεν ἀξίαν τινά. Ἐδοκίμαζε διὰ τῶν δακτύλων τῆς ἄλλας χορδὰς, ἐχόρδισεν αὐτάς, ἐπλησίαζε τὸ οὖς, ἐξετάζων μετὰ προσοχῆς τὴν φωνήν. Ἀφοῦ δὲ ἔκαμεν ὀλίγας κινήσεις ἐπ' αὐτοῦ μετὰ τοῦ τόξου, ἤστραψαν οἱ ὀφθαλμοί του, καὶ ἡ φυσιογνωμία του μετεβλήθη.

Ἡμεῖς ἰστάμεθα περίξ αὐτοῦ καὶ τὸν ἐβλέπομεν συμπαθῶς. Δὲν ἐδοκίμαζε νὰ παίξῃ μελωδίαν τινά, ἀλλὰ μόνον ἔκρουε τὰς χορδὰς, τῶν ὁποίων ὁ λεπτός καὶ ἀρμονικὸς ἦχος εὐχαρίστει τὸ οὖς του.

«Τοῦτο εἶναι βιολίον, εἶπε τέλος ἐνθουσιωδῶς, ἀριστοτέχνημα τῆς καλλιτέρας ἐποχῆς τῆς τέχνης ἐν Κρεμῶνῃ. Καὶ ἀκόμη δὲν γνωρίζομεν, ποίαν ἀξίαν δύνανται νὰ ἔχῃ, ἀφοῦ τακτοποιηθῇ. Ὁ τελευταῖος κάτοχος φαίνεται ὅτι μετεχειρίσθη αὐτὸ, καθὼς τὸ παιδίον τὰ παιγνιδιά του. Ἐχει ἀνάγκην νέων χορδῶν, καὶ τὸ τόξον δὲ ἔπαθεν ὁμοίως. Ἀλλ' αὐτὰ εἶναι ἀσήμαντα. Ὅποια ἀσφαλῆς ἐνέργεια τοῦ ἤχου! Ὅποια εὐγένεια φωνῆς, καὶ ὁποια μελωδία τοῦ τόξου!»

Καὶ πάλιν ἐξηκολούθησε διὰ τοῦ τόξου τὰς αὐτὰς δοκιμὰς.

Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἡ μουσικὴ δὲν παρετάθη ἐπὶ μακρόν. Ὁ Μόντης ἐβεβαίωσεν, ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὑποφέρῃ τὸ βιολίον του, καὶ μοι ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ τὸ λάβῃ μετ' ἑαυτοῦ, διὰ νὰ τὸ τακτοποιήσῃ, ὑπεσχέθη δὲ εἰς τὴν σύζυγόν μου εἰς τὸ ἐξῆς συνοδείαν ἀξίαν τῆς ἐπὶ τοῦ κλειδοκουμβάλου ἱκανότητος αὐτῆς.

Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἀντέλεξα.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας μᾶς διηγήθη ὁ νέος συνάδελφός μου, ὅτι ὁ γείτων του δὲν ἄφινε πλέον τὸ βιολίον ἐκ τῶν χειρῶν ἧτο ἐνθουσιασμένος ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ διεσκέδαζε μετ' αὐτοῦ μέχρι νυκτὸς βαθείας.

Πρὸ τῆς ὠρισμένης ἡμέρας μᾶς ἐπεσκέφθη ὁ Μόντης, διὰ νὰ δώσῃ δείγμα τῆς τέχνης του ἐπὶ τοιοῦτου ὄργανου· ὠμίλει περὶ αὐτοῦ διὰ τῶν ἐρωτικωτέρων ἐκφράσεων· μετ' ὠνόμαζεν ἐπανειλημμένως Κροῖσον ἐπὶ τῇ ἰδιοκτησίᾳ θησαυροῦ τοιοῦτου.

Ἡ ἐπομένῃ ἐσπερὶς ἧτο μία τῶν ὠραιότερων.

Τὸ βιολίον καθαρθὲν καὶ λαβὸν νέας χορδὰς ἔμεινε ἐν τῇ οἰκίᾳ μου· ἀλλὰ παρετήρησα μετὰ πόση δυσκολία ἐχωρίζετο αὐτοῦ ὁ Μόντης ἀναχωρῶν. Ὁ συνάδελφός μου μᾶς διηγεῖτο, ὅτι ὁ παράδοξος οὗτος ἄνθρωπος κατέστη μελαγχολικὸς καὶ οὐδ' ἠγγίξε πλέον τὸ ἴδιον αὐτοῦ

ὄργανον. Εἶναι ἀμικρτία, ἔλεγε, νὰ παίξῃ ἐπ' αὐτοῦ ἐπρωτίμα νὰ μὴ παίξῃ διόλου. Καὶ πράγματι δὲν ἔπαιζε πλέον, μολοντί ἠγνόει πῶς νὰ διέλθῃ τὴν ἡμέραν. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ πρὸς ἡμᾶς ἐπίσκεψίς του ἧτο ἐορτὴ δι' αὐτόν.

Ἡ εὐχαριστεῖτό τις βλέπων αὐτὸν μετὰ τοῦ βιολίου καὶ ἀκούων παίζοντα. «Ἀπαξ ἔτι ἔχω εὐρίσθῃ αὐτοῦ βεβαρημένος τὴν καρδίαν καὶ, νομίζω, μετ' ὑγρῶν ὀφθαλμῶν· ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπομένῃν ἐπίσκεψιν δὲν κατώρθωσε πλέον νὰ ἀποσιωπήσῃ τὴν παράκλησιν, νὰ τῷ δανείσω τὸ βιολίον διὰ νὰ γυμνάξῃται· ἤθελε φυλάττει αὐτὸ, μοι ἔλεγεν, ὡς τὸ φῶς του, καὶ τὸ φέρει πάντοτε εἰς τὰς ἐσπερίδας ἡμῶν» ἤλπιζεν, ὅτι μετ' ὀλίγον ἤθελε καταστῆ τεχνίτης, ἐὰν οὕτως ἐβοηθεῖτο.

Ἐδῶκα τὴν ἄδειαν καὶ ἔχαιρον διὰ τὰς ἀπὸ ἐβδομάδος εἰς ἐβδομάδα καταφανεῖς προόδους του.

Μίαν ἡμέραν μετ' ἠρώτησεν, ἐὰν ἐπεθύμουν νὰ τῷ πωλήσω τὸ βιολίον, τὸ ὁποῖον εἰς ἐμὲ ἧτο ἄχρηστον. Τῷ ἀπεκρίθην, ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ πράξω τοῦτο, διότι εἶχον ὑποσχεθῆ εἰς τὸν πρῶτον κύριον τοῦ βιολίου νὰ τὸ φυλάττω. «Τὸ θεωρῶ ὡς ἐνέχυρον, προσέθεσα μειδιῶν, διότι ἐνθυμήθην τὸ ζητηθὲν φίλημα, μολοντί δὲν ὑπάρχει βεβαίως κίνδυνος τώρα πλέον ν' ἀπαιτηθῇ.»

Μετ' ἐπακολούθησε στιγμὰς τινὰς ἀπορῶν· «Λοιπὸν δὲν εἶναι κτῆμά σας;»

«Ναί, μοι ἀνήκει, τὸν ἐβεβαίωσα, ἀλλὰ δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ τὸ πωλήσω.»

Ἀνεστράξαν. «Καὶ τί ἤθελέ με ὠφελήσει; Τόσα χρήματα! Ποῖος ἠδύνατο νὰ τὰ εὔρῃ; ὅταν τις ἦναι πτωχός! Ἐγραψα πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος κατὰ μῆνα πέμπει τὸ μικρὸν συνάλλαγμα, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ μοι ἐμβάσῃ ὅλον τὸ ὑπόλοιπον τοῦ κεφαλαίου πρὸς ἀγορὰν βιολίου—ἤλπιζον, ὅτι ἠδυνάμην νὰ σὰς πείσω νὰ τὸ πωλήσητε—ἀλλὰ μοι ἀπεκρίθη, ὅτι μόνον δύο μηνιαῖα ὑπῆρχον ἀκόμη... Μοι ἔστειλε δὲ τὸ ὑπόλοιπον, συμβουλεύων με νὰ εὔρω θέσιν τινα ὡς μουσικὸς ἢ ἄλλον πόρον ζωῆς. Ἐκτοτε ἔκαμα διάφορα σχέδια, πῶς νὰ ἀποκτήσω ταχέως χρήματα... Ἀλλ' ἀφοῦ τὸ βιολίον δὲν πωλεῖται, μοι εἶναι καὶ ἀδιάφορον.»

Ἐλυπούμην τὸν νέον καὶ ἀπεφάσισα ἐνδομύχως νὰ φροντίσω κατὰ δύναμιν καὶ πατρικῶς περὶ αὐτοῦ.

Τὸ βιολίον ἐβλεπον μόνον, ὅταν τὸ ἔφερον εἰς τὰς συνκυλίας μας. Ἀφοῦ τῷ ἔδωκα ἄπαξ τὴν ἄδειαν, τὸ ἐλάμβανε πάντοτε μετ' ἑαυτοῦ, ἐγὼ δὲ εὐχαρίστως τὸ ἐπέτρεπον.

Ἐπαίει τὸ τέλος.

I. M.

Ἡ παρ' ἡμῶν διακωδωνισθεῖσα λέξις *rousphé-tion* παράγεται ἐκ τῆς ἀραβικῆς *rihevet*—*ri-sbet*, καὶ σημαίνει καθαρὰν δωροδοκίαν.